

DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.12.2025.15>
УДК 343.985 (477)

Олександр Таркан

кандидат юридичних наук, докторант Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України
м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-4083-6103>
e-mail: oleksandrtarkan7@gmail.com

Олександр Таркан

Планування розслідування в умовах протидії

Досліджено планування досудового розслідування як багатокомпонентну інтелектуально-тактичну діяльність, що набуває особливої актуальності в умовах протидії. Мета роботи — з'ясувати особливості планування розслідування кримінальних правопорушень за наявності деструктивного впливу з боку фігурантів провадження або інших зацікавлених осіб. Установлено, що в таких умовах планування виконує не лише організаційно-координуючу, а й прогностичну, адаптивну та інші функції. Наголошено на необхідності включення до плану альтернативних варіантів дій, спрямованих на нейтралізацію впливу на джерела доказів, попередження фальсифікацій, тиску на учасників провадження та інших форм перешкоджання. Запропоновано розглядати протидію як джерело аналітичної інформації для побудови слідчих версій і прогнозування розвитку ситуації. Обґрунтовано, що ефективне планування в умовах протидії забезпечує стійкість розслідування до зовнішніх утручань, сприяє досягненню мети кримінального провадження та потребує подальшого комплексного методологічного опрацювання в межах криміналістичної науки.

Ключові слова: досудове розслідування; кримінальне провадження; протидія розслідуванню; планування; слідчий.

Постановка наукової проблеми. Під час розслідування, судового розгляду або оперативної перевірки прогностичні рекомендації відіграють вирішальну роль у забезпеченні ефективного планування. Вони спрямовані на формування та перевірку слідчих версій, аналіз процесуальних і оперативних ситуацій, а також на ухвалення обґрунтованих тактичних рішень. Планування дає змогу визначити оптимальний набір тактичних прийомів, що забезпечують вплив на ситуацію загалом або на її окремі елементи. Це так само сприяє підвищенню ефективності проведення конкретних слідчих (розшукових) дій. Завдяки прогностичним оцінкам створюються передумови для більш точного уявлення можливих напрямів розвитку слідчої, судової або оперативної ситуації, а також для визначення найефективніших засобів впливу з метою досягнення бажаного результату¹.

Зазначене свідчить, що в умовах протидії розслідуванню та судовому розгляду актуалізується значення планування. Воно стає не лише інструментом упорядкування слідчих (розшукових) і процесуальних дій, а й засобом нейтралізації потенційних загроз і ризиків, пов'язаних із умисним перешкоджанням стороні захисту, свідків або інших учасників провадження, спрямованих на затягування розслідування або судового розгляду, фальсифікації доказів або створення інших перешкод на шляху з'ясування всіх обставин справи по суті. Ефективне планування дає змогу передбачати можливі сценарії розвитку слідчої або судової ситуації, своєчасно реагувати на зміни, забезпечувати координацію між усіма суб'єктами кримінального провадження та досягати процесуальних цілей із мінімальними витратами ресурсів і часу. Зазначене обу-

ФІНАНСУВАННЯ

Це дослідження не отримувало жодних спеціальних грантів від фінансуючих організацій у державному, комерційному чи некомерційному секторах.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

Фінансуюча сторона не брала участі в розробці дизайну дослідження, зборі та аналізі даних, прийнятті рішення про публікацію або підготовці рукопису.

УЧАСНИКИ

Автор брав участь виключно в інтелектуальній дискусії, що лежить в основі цієї статті, дослідженні прецедентного права, написанні та редагуванні, і несе відповідальність за зміст та інтерпретацію.

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ

Автор заявляє, що у нього немає конфлікту інтересів.

¹ Журавель В. Криміналістичні прогнози: форми та шляхи реалізації. Вісник Академії правових наук України. 2002. № 4 (31). С. 160.

Oleksandr Tarkan

PLANNING AN INVESTIGATION IN THE CONTEXT OF COUNTERACTION

The article examines the planning of a pre-trial investigation as a multi-component intellectual and tactical activity which is of particular relevance in the context of counteraction. The purpose of the study is to find out the peculiarities of planning criminal investigation in the presence of destructive influence by the persons involved in the proceedings or other interested parties. It is established that in such circumstances, planning performs not only organizational and coordinating, but also prognostic, adaptive and other functions. The author emphasizes the need to include in the plan alternative options aimed at neutralizing the impact on the sources of evidence, preventing falsifications, pressure on the participants to the proceedings and other forms of obstruction. It is proposed to consider counteraction as a source of analytical information for building investigative versions and forecasting the development of the situation. It is substantiated that effective planning in the context of counteraction ensures the stability of the investigation to external interference, contributes to the achievement of the goal of criminal proceedings and requires further comprehensive methodological elaboration within the framework of forensic science.

Keywords: pre-trial investigation; criminal proceedings; counteraction to investigation; planning; investigator.

Oleksandr Tarkan

ERMITTLUNGSPLANUNG UNTER BEDINGUNGEN DES WIDERSTANDS

Zusammenfassung. Untersucht wurde die Planung des Vorverfahrens als eine mehrkomponentige intellektuell-taktische Tätigkeit, die unter Bedingungen des Widerstands besondere Aktualität erlangt. Ziel der Arbeit ist die Klärung der Besonderheiten der Planung der Ermittlung von Straftaten bei Vorliegen destruktiven Einflusses seitens der Verfahrensbeteiligten oder anderer interessierter Personen. Es wurde festgestellt, dass die Planung

мовлює необхідність подальших наукових досліджень, спрямованих на розроблення комплексних криміналістичних підходів до планування як інструменту прогнозування, запобігання та нейтралізації протидії в кримінальному провадженні.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Планування розслідування є наскрізним принципом, що пронизує всі аспекти криміналістичної тактики. Відтак автори постійно звертаються до вивчення цієї проблематики. Вагомими є напрацювання О. Александренко, Ю. Аленіна, О. Бандурки, В. Берназа, А. Волобуєва, В. Галагана, В. Гусєвої, В. Дрозд, В. Журавля, О. Капліної, Н. Карпова, О. Ковальової, О. Мартовицької, А. Мовчана, О. Олішевського, В. Плетенеця, М. Погорецького, О. Пчеліної, Р. Степанюка, В. Тіщенко, О. Ханя, С. Чернявського, В. Шевчука, В. Шепітька та ін.

Окремі аспекти планування розкрито й крізь призму проблеми нейтралізації протидії розслідуванню та судовому розгляду. Зокрема, В. Бахін зауважував, що тактична складова слідчої діяльності полягає у застосуванні спеціальних способів дій, спрямованих на здобуття доказової інформації, що реалізується через вибір і застосування тактичних прийомів, адаптованих до конкретної слідчої ситуації, з метою подолання перешкод і протидії встановленню об'єктивної істини².

О. Александренко зауважує, що організаційні аспекти розслідування охоплюють сукупність заходів, які забезпечують його ефективне та раціональне проведення, зокрема планування, підготовку до проведення слідчих дій, застосування науково-технічних засобів, а також налагодження взаємодії з оперативними підрозділами³. В. Піддубний також визначає планування як організаційну засаду кримінального провадження⁴.

Значення планування чітко простежується і в судовій діяльності. Р. Мудрецький наголошує, що судовий розгляд супроводжується низкою організаційних ускладнень, зумовлених, зокрема, умисним створенням перешкод сторонами кримінального провадження. Такі труднощі особливо загострюються у багатоєпізодних справах за участю значної кількості осіб, що об'єктивно потребує від судді високого рівня процесуального менеджменту. За цих умов ключового значення набуває чітке планування судового розгляду, належна підготовка кожного його етапу та визначення оптимальної послідовності судових дій. Недаремно в структурі діяльності судді вчений виокремлює проєктний елемент, пов'язаний із плануванням і моделюванням судового дослідження, а також із прогнозуванням умов для його належного здійснення⁵.

Отже, вітчизняна наукова думка загалом сходиться на тому, що планування є ключовою складовою діяльності, спрямованою на подолання та нейтралізацію протидії як на стадії досудового розслідування, так і під час судового розгляду. Водночас аналіз наукових джерел свідчить, що, попри визнання його значущості, проблема планування в умовах активної протидії до сьогодні не отримала комплексного й системного опрацювання.

Так і питання організації та планування розслідування кримінальних правопорушень, попри стійкий науковий інтерес, залишаються дискусійними й недостатньо вирішеними. Це зумовлено, насамперед, постійними змінами в структурі та функціонуванні органів досудового розслідування, оновленням нормативно-правової бази, що регламентує їхню діяльність, трансформаціями кримінального процесуального законодавства, а також стрімким розвитком комп'ютерних, цифрових і телекомунікаційних технологій, які дедалі активніше впроваджуються в усі сфери

² Бахін В.П. Криміналістика. Проблеми та думки (1962–2002). Київ, 2002. С. 116, 119.

³ Александренко О. В. Криміналістичні проблеми подолання протидії розслідуванню : дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2004. С. 126.

⁴ Піддубний В. В. Подолання протидії розслідуванню злочинів економічної спрямованості : дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2020. С. 23.

⁵ Мудрецький Р. В. Подолання протидії судовому розгляду у кримінальних провадженнях : дис. ... канд. юрид. наук. Кривий Ріг, 2019. С. 60, 64–65.

суспільного життя, зокрема й у процес виявлення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень⁶.

Це зумовлює необхідність подальших досліджень, спрямованих на розроблення комплексних криміналістичних підходів до планування як інструменту прогнозування, запобігання та нейтралізації протидії в кримінальному провадженні.

Мета статті — визначити особливості планування розслідування в умовах протидії.

Викладення основного матеріалу дослідження. Планування розслідування кримінальних правопорушень у діяльності слідчого постає як багатоаспектний і комплексний процес, що охоплює як інтелектуальну, так і організаційно-тактичну компоненти. Воно реалізується через створення ситуативно зумовленої моделі розслідування, яка забезпечує впорядкованість, цілеспрямованість і оптимізацію всієї діяльності з досудового розслідування. Практичне значення планування полягає в ефективному розв'язанні як стратегічних, так і проміжних тактичних завдань кримінального провадження. У цьому контексті слідчий не лише висуває обґрунтовані версії механізму винчнення кримінального правопорушення, а й визначає шляхи їх перевірки, напрями збирання доказової інформації, методи та засоби подолання інформаційного дефіциту, а також розподіляє наявні ресурси⁷.

Водночас ефективність реалізації плану розслідування значною мірою корелює зі ступенем зовнішнього впливу на перебіг досудового провадження. Зокрема, вона залежить від проявів протидії з боку учасників кримінального провадження або інших заінтересованих осіб. Протидія може набувати як пасивних форм: умисне зволікання з виконанням процесуальних обов'язків, подання численних скарг, безпідставне оскарження дій слідчого чи прокурора, так і активних: тиск на свідків, знищення або приховування доказів, дискредитація сторони обвинувачення через публічні канали комунікації.

Подібні дії ускладнюють або взагалі унеможливають реалізацію запланованих слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних заходів, викликають потребу в зміні пріоритетів розслідування, вносять корективи в логіку слідчої версії, змушують витратити додаткові ресурси на нейтралізацію деструктивного впливу. Окрім того, протидія посилює інформаційний дефіцит, спотворює або унеможливорює доступ до джерел доказової інформації, що прямо впливає на здатність досягти завдань кримінального провадження.

У таких умовах планування набуває кризового або адаптивного характеру: слідчий змушений не лише прогнозувати логіку розвитку кримінального провадження, а й вираховувати ризики цілеспрямованого його ускладнення. Як наслідок, знижується ефективність і результативність слідчої діяльності, підвищується ймовірність допущення помилок, затягуються строки розслідування, а іноді створюються передумови для уникнення кримінальної відповідальності винною особою.

Отже, наявність протидії безпосередньо впливає як на якість планування, так і на його кінцеві результати, потребуючи від слідчого гнучкості, оперативності в коригуванні планів і високого рівня професійної майстерності для мінімізації її негативних наслідків.

На практиці та в науковій літературі слушно зазначають, що розслідування планується в різних формах: усній, письмовій, цифровій — та з урахуванням рівня деталізації й обсягу (від загального стратегічного плану до конкретного, поточного або спільного з іншими учасниками кримінального провадження). Основними етапами планування є аналіз слідчої ситуації, визначення обставин, що підлягають доказуванню, постановка тактичних завдань, розроблення й уточнення плану, організація його виконання й контроль результатів. Застосування принципів гнучкості, обґрунтованості, персоналізації відповідальності, колегіаль-

unter solchen Bedingungen nicht nur eine organisatorisch koordinierende, sondern auch eine prognostische, adaptive und andere Funktionen erfüllt. Betont wurde die Notwendigkeit der Aufnahme alternativer Handlungsvarianten in den Plan, die auf die Neutralisierung der Einwirkung auf Beweisquellen, die Verhinderung von Fälschungen, von Druck auf Verfahrensbeteiligte und anderer Formen der Behinderung gerichtet sind. Es wurde vorgeschlagen, den Widerstand als Quelle analytischer Informationen für die Konstruktion von Ermittlungsversionen und die Prognose der Situationsentwicklung zu betrachten. Begründet wurde, dass eine effektive Planung unter Bedingungen des Widerstands die Resilienz der Ermittlung gegenüber externen Eingriffen gewährleistet, zur Erreichung des Ziels des Strafverfahrens beiträgt und einer weiteren komplexen methodologischen Bearbeitung im Rahmen der Kriminalwissenschaft bedarf.

Schlüsselwörter: Vorverfahren, Strafverfahren, Widerstand gegen die Ermittlung, Planung, Ermittler.

Oleksandr Tarkan

PLANIFICATION DES ENQUÊTES DANS LES CONTRE-MESURES

La planification d'une enquête préliminaire est étudiée comme une activité intellectuelle et tactique complexe, particulièrement pertinente en situation de contestation. Ce travail vise à clarifier les spécificités de la planification des enquêtes pénales en présence d'influences néfastes de la part des parties ou d'autres personnes intéressées. Il est établi que, dans ces conditions, la planification remplit non seulement des fonctions organisationnelles et de coordination, mais aussi des fonctions de prévision, d'adaptation et autres. L'importance d'intégrer au plan des options alternatives pour neutraliser l'influence sur les sources de preuves, prévenir les falsifications, les pressions sur les participants et autres formes d'obstruction est soulignée. Il est proposé de considérer la contestation comme une source d'informations analytiques pour l'élaboration de hypothèses d'enquête et la prévision de l'évolution de la situation. Il est démontré

⁶ Татарин Н. М. Концептуальні засади організації та планування розслідування кримінальних правопорушень : дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2023. С. 59.

⁷ Татарин Н. М. Знач. твір. С. 59 – 61.

qu'une planification efficace en situation de contestation garantit la stabilité de l'enquête face aux ingérences extérieures, contribue à la réalisation des objectifs de la procédure pénale et requiert un développement méthodologique approfondi dans le cadre des sciences criminalistiques.

Mots-clés : enquête préliminaire; procédure pénale; contre-action à l'enquête; planification; enquêteur.

Oleksandr Tarkan

PLANOWANIE DOCHODZENIA W KONTAKSIE PRZECIWDZIAŁANIA

Artykuł analizuje planowanie postępowania przygotowawczego jako wieloskładnikową aktywność intelektualną i taktyczną, która ma szczególne znaczenie w kontekście przeciwdziałania. Celem badania jest poznanie specyfiki planowania postępowania przygotowawczego w obecności destrukcyjnego wpływu osób zaangażowanych w postępowanie lub innych zainteresowanych stron. Ustalono, że w takich okolicznościach planowanie pełni nie tylko funkcje organizacyjne i koordynacyjne, ale także prognostyczne, adaptacyjne i inne. Autor podkreśla konieczność uwzględnienia w planie alternatywnych wariantów działań zmierzających do neutralizacji wpływu na źródła dowodowe, przeciwdziałania fałszerstwom, naciskom na uczestników postępowania i innym formom obstrukcji. Proponuje się traktowanie przeciwdziałania jako źródła informacji analitycznych do budowania wersji śledczych i prognozowania rozwoju sytuacji. Uzasadniono, że skuteczne planowanie w kontekście przeciwdziałania zapewnia odporność śledztwa na ingerencję zewnętrzną, przyczynia się do osiągnięcia celu postępowania karnego i wymaga dalszego kompleksowego opracowania metodologicznego w ramach kryminalistyki.

Słowa kluczowe: postępowanie przygotowawcze; postępowanie karne; przeciwdziałanie śledztwu; planowanie; śledczy.

ності й індивідуалізації дає змогу забезпечити ефективну реалізацію планів у мінливих умовах розслідування.

Сутність планування розслідування кримінальних правопорушень учені пропонують аналізувати крізь призму його характерних ознак, які визначають специфіку цієї діяльності. Зокрема, планування має здійснюватися безперервно протягом усього досудового провадження, охоплюючи всі його етапи. Його зміст є динамічним і залежить від конкретної слідчої ситуації, що може змінюватися під час розслідування. План постійно адаптується до тактичних завдань, доступних доказів, наявних людських і технічних ресурсів, часових обмежень тощо.

За своєю суттю планування є складним інтелектуальним процесом, що полягає в аналізуванні вихідної ситуації, її співвіднесенні з очікуваними результатами, прогнозуванні можливого розвитку подій та визначенні способів ефективного реагування. У цьому контексті планування орієнтується на досягнення чітко визначеної мети шляхом поетапного розв'язання тактичних завдань. Воно також передбачає високий ступінь обґрунтованості й конкретизації, що забезпечується врахуванням усього наявного обсягу релевантної, орієнтовної та доказової інформації, доступної в межах конкретного кримінального провадження⁸.

Щодо планування розслідування кримінальних правопорушень в умовах протидії, то воно має низку специфічних рис, що впливають із загальних ознак планування, але трансформуються з урахуванням загроз деструктивного впливу на слідчу діяльність. У таких умовах кожна з базових характеристик набуває посиленої актуальності, а деякі з них — якісного переосмислення.

По-перше, безперервність планування набуває виразної значущості через постійне загострення протидії. В умовах, коли фігуранти кримінального провадження або треті особи активно перешкоджають розслідуванню шляхом тиску, фальсифікацій, дезінформації, впливу на свідків тощо, слідчий або детектив змушений підтримувати постійну готовність до оперативного коригування плану, що означає фактичну відмову від статичної моделі слідчої стратегії.

По-друге, динамічність і ситуативна зумовленість планування в умовах протидії виявляється не лише у змінності слідчої ситуації, а й у необхідності передбачати можливі сценарії дещо протиправного втручання. План має не тільки враховувати характер і механізм злочину, але й містити превентивні або компенсаторні заходи, що нейтралізують потенційні ризики, пов'язані з тиском, підкупом, знищенням доказів або дискредитацією учасників провадження.

По-третє, розумовий характер планування загострюється через ускладненість інформаційного середовища. Слідчий не лише осмислює фактичні обставини справи, а й аналізує інструменти ймовірної протидії, її суб'єкти, мотиви та можливості впливу. Це передбачає моделювання альтернативних слідчих ситуацій, оцінювання ймовірних тактик деструктивного впливу, а також вибір найбільш ефективних засобів тактичної відповіді.

По-четверте, цілеспрямованість у контексті протидії означає не просто досягнення мети досудового розслідування, а й необхідність реалізації додаткових завдань, пов'язаних з гарантуванням цілісності та стабільності процесу: захисту учасників, збереження доказів, недопущення компрометації кримінального провадження.

Нарешті, обґрунтованість і конкретність плану в умовах протидії передбачає ще глибший рівень деталізації. Планування має базуватись на ретельному аналізуванні не тільки доказової інформації, а й оперативних даних про наявність корупційних або кримінальних зв'язків, ресурсного потенціалу фігурантів справи, а також їхнього впливу на органи влади або бізнес-структури. Це дає змогу не лише реагувати на протидію, а й проактивно нейтралізовувати її ще до початку.

⁸ Татарин Н. М. Зазнач. твір. С. 23 — 231.

Отже, у контексті протидії планування розслідування трансформується з інструмента організації тактичних дій у засіб комплексного забезпечення стійкості та ефективності всієї стратегії кримінального провадження.

Не можна оминати увагою той факт, що на планування розслідування в умовах протидії безпосередньо впливає низка чинників. Насамперед, важливими є вид і характер протидії: приховування злочину, наявність корупційних зв'язків, надання неправдивих показань, тиск на слідчого або інших учасників провадження, фальсифікація (фальшування) доказів тощо. Кожна з цих форм протидії передбачає потребу у відповідних методах нейтралізації, які мають бути заздалегідь включені до плану розслідування.

Ключовим є також ситуаційний підхід до планування, що враховує змінність слідчої обстановки та необхідність гнучкої адаптації плану. Слідчий має проєктувати не лише основну модель слідчих (розшукових) і процесуальних дій, а й альтернативні варіанти дій на випадок загострення протидії. З огляду на це, планування має містити багатоваріантність тактичних рішень, прогнозування змін слідчої ситуації та розроблення засобів і заходів реагування на ці зміни.

Особливого значення набуває якість вихідної інформації, на підставі якої формуються слідчі версії. Протидію розслідуванню слід визначати не лише як ускладнювальний чинник, а й як джерело цінної інформації про механізм учинення злочину, його учасників і взаємозв'язки між ними. Цей підхід потребує включення аналізу проявів протидії до процесу побудови версій, що дає слідчому змогу глибше зрозуміти сутність злочинної діяльності.

Не менш важливо враховувати чинник інформаційної безпеки розслідування. Планування має передбачати заходи із запобігання розголошенню інформації, недопущення тиску на учасників провадження, а також моніторинг комунікацій підозрюваних шляхом проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Це дає змогу не лише убезпечити розслідування, а й своєчасно виявити нові прояви протидії.

Слід сказати й про значення своєчасного корегування плану. Динамічність протидії потребує не просто слідувати попередньо визначеному алгоритму, а постійно аналізувати обстановку, вносити зміни до плану, ураховуючи нові обставини та зміну тактичної ситуації. Це реалізує принцип ситуаційної зумовленості криміналістичної тактики як необхідну умову ефективного розслідування⁹. Отже, в умовах протидії планування слідчої діяльності має бути інтелектуально обґрунтованим, гнучким, ситуативно адаптивним і орієнтованим на виявлення, попередження й нейтралізацію деструктивних впливів, що ускладнюють досягнення мети досудового розслідування.

Також під час досудового розслідування особливого значення набуває передбачення можливих ризиків, пов'язаних із протиправним деструктивним впливом на процедуру збирання доказів. З огляду на це кожен план розслідування з огляду на визначення джерел доказової інформації та способів її отримання має формуватися не як лінійна схема дій, а як варіативна модель, що містить альтернативні алгоритми реагування. Такий підхід зумовлений тим, що будь-яке джерело доказів — матеріальне, особистісне або змішане — є потенційно вразливим до знищення, спотворення, приховування або процесуального перешкоджання внаслідок протидії з боку зацікавлених осіб.

Альтернативний варіант дій у плані розслідування має передбачати заходи, спрямовані на своєчасне виявлення ознак протидії, мінімізацію її наслідків і забезпечення збереження доказового потенціалу відповідного джерела. Йдеться не лише про резервування процесуальних рішень, а й про завчасне визначення інших можливих шляхів отримання аналогічної або еквівалентної за доказовим значенням інформації, зміну тактики проведення слідчих (розшукових) дій, залучення додаткових суб'єктів взаємодії, застосування негласних слідчих (розшукових) дій або технічних засобів фіксування тощо. Отже, альтернативність плану є інструментом нейтралізації впливу, пов'язаного із перешкоджанням, та водночас є гарантією безперервності доказування.

Зaproвадження альтернативних сценаріїв у планування розслідування дає слідчому змогу діяти проактивно, а не реактивно, зменшує залежність результатів розслідування від поведінки протидіючої сторони та підвищує стійкість слідчої діяльності до зовнішніх втручань. У цьому контексті планування набуває не лише організаційно-тактичного, а й захисного характеру, оскільки спрямоване на збереження процесуальної спроможності доказів і забезпечення досягнення завдань кримінального провадження навіть за умов активної протидії.

Висновки. Розслідування кримінальних правопорушень в умовах активної протидії потребує переосмислення традиційних підходів до планування. У таких ситуаціях планування виконує не лише організаційну, але й прогностичну, адаптивну та інші функції. Ефективне планування є необхідною умовою забезпечення стійкості та результативності слідчої діяльності, особливо за умови, коли розслідування супроводжується спробами тиску, фальсифікацій, впливу на свідків, дискредитації або інших деструктивних впливів.

Планування в умовах протидії характеризується підвищеним рівнем динамізму, ситуативної зумовленості та інтелектуальної насиченості. Воно має охоплювати не лише основні процесуальні за-

⁹ Ромців О. І. Особливості подолання протидії під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності : дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2016. С. 96—98.

вдання, а й потенційні ризики, що можуть вплинути на перебіг і результати кримінального провадження. З огляду на це, план має формуватися як варіативна модель, здатна до адаптації та оперативного коригування залежно від змін у слідчій ситуації.

Особливу увагу під час планування слід приділяти джерелам доказів. Кожне з них має оцінюватися з позицій його вразливості до впливу з боку зацікавлених осіб. У зв'язку з цим план має містити альтернативні алгоритми дій, спрямовані на збереження доказового потенціалу, запобігання втратам інформації, застосування резервних шляхів її отримання та прогнозування можливих сценаріїв перешкоджання.

Отже, планування розслідування в умовах протидії постає як ключовий криміналістичний інструмент, що поєднує стратегічне мислення, тактичну гнучкість і системну організацію процесуальних дій. Його подальше наукове осмислення та розроблення відповідних методичних підходів має стати одним із пріоритетів сучасної криміналістичної теорії та практики.

References

- Aleksandrenko, O. V. (2004). Kryminalistychni problemy podolannia protydyi rozsliduvanniu: dys. ... kand. yuryd. nauk. Kyiv. 184 p [in Ukrainian].
- Bakhtin, V. P. (2002). Kryminalistyka. Problemy ta dumky (1962–2002). Kyiv. 268 p [in Ukrainian].
- Zhuravel, V. (2002). Kryminalistychni prohnozy: formy ta shliakhy realizatsii. *Visnyk Akademii pravovykh nauk Ukrainy*. 4(31). Pp. 157–161 [in Ukrainian].
- Mudretskyi, R. V. (2019). Podolannia protydyi sudovomu rozghliadu u kryminalnykh provadzhenniakh: dys. ... kand. yuryd. nauk. Kryvyi Rih. 263 p [in Ukrainian].
- Piddubnyi, V. V. (2020). Podolannia protydyi rozsliduvanniu zlochyniv ekonomichnoi spriamovanosti: dys. ... kand. yuryd. nauk. Kharkiv. 260 p [in Ukrainian].
- Pletenets, V. M. (2020). Teoretychni ta prakseolohichni zasady podolannia protydyi dosudovomu rozsliduvanniu: monohrafiia. Odesa: Vydavnychiy dim «Helvetyka». 424 p [in Ukrainian].
- Romtsiv, O. I. (2016). Osoblyvosti podolannia protydyi pid chas rozsliduvannia zlochyniv u sferi sluzhbovoi diialnosti: dys. ... kand. yuryd. nauk. Lviv. 226 s [in Ukrainian].
- Tataryn, N. M. (2023). Kontseptualni zasady orhanizatsii ta planuvannia rozsliduvannia kryminalnykh pravoporushen: dys. ... dokt. yuryd. nauk: 12.00.09. Kharkiv. 401 p [in Ukrainian].

Надійшла до редколегії: 17.10.2025 / Рецензовано 07.12.2025 / Прийнято до друку 25.12.2025 / Доступно онлайн 30.01.2026

Приклад цитування:

Таркан, О., (2025). Планування розслідування в умовах протидії. *Архів кримінології та судових наук*. 2 (12). 135-140. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.12.2025.15>.